

GLONASS NAVIGATSION TIZIMI**Mansurov Ardasher Azamat o'g'li***Toshkent davlat transport universiteti**Transport tizimlari boshqaruvi fakulteti**IMTA-5 guruh talabasi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada GLONASS navigatsion tizimi haqida nazariy ma'lumotlar berilgan. Sun'iy yo'ldoshli global navigatsion tizimi (GLONASS) - Rossiya sun'iy yo'ldoshli navigatsion tizimi. Tizim yerning istalgan nuqtasidan foydalanish mumkin bo'lgan fuqarolik signallarini uzatadi, navigatsiya xizmatlari bepul va cheklovlarsiz, shuningdek, maxsus ilovalar uchun shifrlangan aniqlik signalini taqdim etadi.

Kalit so'zlar: GLONASS, navigatsiya, sun'iy yo'ldosh, aloqa, global, tizim, signallar, Rossiya, Amerika.

GLONASS tizimi turli ob'ektlar joylashgan o'rnini kuzatish imkonini beradi yirik navigatsiya tizimi. 1982-yilda boshlangan loyiha, faol ishlab chiqilgan va bu kun oshirilmoqda. Bundan tashqari, ish texnik GLONASS dasturiy ta'minot va odamlar tizimi yanada ko'proq foydalanish imkonini beradi infratuzilmani ham amalga oshirilmoqda. Shunday qilib, sun'iy yo'ldosh orqali murakkab harakatlanish birinchi yil harbiy vazifalarni hal asosan ishlatiladi bo'lsa, bugungi kunda GLONASS - fuqarolik foydalanuvchilar millionlab hayotida muhim aylangan bir texnologik joylashishni vositasi. GLONASS emas chunki texnik murakkabligi ko'rinishida loyihalar GLONASS va GPS - global sun'iy yo'ldosh joylashishni bugungi to'liq faqat ikki tizimlari bo'lishi mumkin, bu nom bilan mos. Birinchi rus va ikkinchi - Amerika ishlab chiquvchilar natijasidir. GLONASS texnik nazaridan - maxsus apparat uskunalar majmuini va orbitasi va erga joylashgan. Maxsus sensorlar va qabul qiluvchilar va o'qish signallari yordamida sun'iy yo'ldoshlar, ularning joylashuvi ma'lumotlar asosida tuziladi bilan muloqot qilish uchun. maxsus ishlatiladigan vaqt parametrlarini hisoblash uchun atom soatlar. Ular eshittirish radio to'lqinlar va qayta ishlash asosida ob'ekt o'rnini aniqlash uchun xizmat qiladi, xatolar kamaytirish joylashishni parametrlari ishonchli hisob bilan ta'minlash imkonini beradi. GLONASS global sun'iy yo'ldosh navigatsiya tizimlari muammolari spektri er usti ob'ektlarining aniq manzilni aniqlash o'z ichiga oladi. geografiya tashqari, global navigatsiya sun'iy yo'ldosh tizimlari imkon yo'l, tezlik va boshqa parametrlari quyidagi hisobga vaqt talab qilish. Yer yuzasida turli nuqtalarda sun'iy yo'ldosh orqali bu vazifalarni amalga oshirish. global

navigatsiya foydalanish faqat transport sohasida ishlatiladigan emas. Yo'ldoshlar, qidiruv va qutqaruv operatsiyalarini geodeziya va qurilish ishlari amalga oshirilishini, shuningdek, ularni muvofiqlashtirish va xizmat stantsiyalari va boshqa kosmik vositalari qila olmaydi holda yordam beradi. Harbiy sanoat, shuningdek, qo'llab-quvvatlash tizimi holda tark emas GPS. Uchun GLONASS Navigator kabi maqsadlar Mudofaa vazirligi vakolatli uskunalar uchun maxsus mo'ljallangan xavfsiz signal beradi. GLONASS tizimining to'liq ish ko'p jihatdan 1995-yildan beri amalga oshirilayotgan faol ish murakkab kiritish uchun harakat esa, muammolar ishlatiladigan sun'iy yo'ldosh past chidamlilik bilan bog'liq edi, faqat 2010-yilda boshladi. Ayni paytda, GLONASSning - orbitaning turli qismlarida faoliyat yuritadigan 24 ta yo'ldoshlari mavjud. Umuman olganda, uch komponentlar mavjud navigatsiya infratuzilmasini bo'lishi mumkin kosmik nazorat majmuasi (orbitasida nazorat guruhlari beradi), shuningdek, navigatsiya foydalanuvchilar texnik vositalari.

1-rasm. GLONASS navigatsion tizimi

Xususan, tartibga solish va orbitaga sun'iy yo'ldosh harakati tabiatda bir farq bor. murakkab GLONASS, ular uch samolyot (har sakkiz ergashdilar) harakat va GPS tizimi olti samolyot (samolyot boshiga taxminan to'rt) ish uchun beradi. Shunday qilib, Rossiya tizimi yuqori aniqlik bilan aks etadi erga, keng qamrov maydoni beradi. Biroq, amalda, ichki sun'iy yo'ldosh qisqa muddatli "hayot" GLONASS tizimi to'liq salohiyatini imkon bermaydi. Dastlab harbiy maqsadlarga ega bo'lgan GLONASS tizimi 1982-yilda raketa hujumidan ogohlantirish tizimi (MSRN) bilan bir vaqtda navigatsiya va quruqlik, dengiz, havo va kosmik foydalanuvchilarning cheksiz soni uchun vaqtni qo'llab-quvvatlash uchun ishga tushirilgan. Tizim asosini $64,8^\circ$ orbital

balandlikda va 19 100 km orbital balandlikda uchta orbital tekislikda harakatlanadigan 24 ta sun'iy yo'ldosh tashkil etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Sohada axborot texnologiyalari. O'quv qo'llanma. Rajapova.S.S., Kasimov O. K., Abdurazzoqov U.A.
2. Avtomobil transportida geoaxborot tizimlari. Rajapova S.S
3. <https://uz.wikipedia.org>
4. Ma'ruza matnlari
5. <https://gss.uz>
6. <https://srcyrl.liocrebifx.com>